

ΠΩΣ ΤΟΛΜΑΣ ΝΑ ΟΝΟΜΑΖΕΣΑΙ ΠΟΙΗΤΗΣ;

Η ελπίδα πως θα απολάμβανα γαλήνια μια κούπα κρασί με μόνη συντροφιά τους στίχους στο κεφάλι μου έσβησε τη στιγμή που πάτησα το πόδι μου στην ταβέρνα της Αλκίππης. Τα κτήνη ήταν μαζεμένα σε απαρτία. Τα μουγκρητά τους κι η δυσώδης ξινίλα που ανέδυαν τα σώματα κι οι ανάσες τους με περιτύλιξαν σαν γλοιώδης μεμβράνη.

Παρά το προχωρημένο μεθύσι τους, με εντόπισαν πριν προλάβω να οπισθοχωρήσω διακριτικά ώστε να γλιτώσω το βέβαιο μαρτύριο.

«Καλώς τον ποιητή», φώναξε ο Αγάστροφος κι οι φλέβες του κροτάφου του έφτασαν στα όρια του σκασμού.

«Καλησπέρα», ψιθύρισα και κατευθύνθηκα προς ένα άδειο τραπέζι στην άλλη άκρη της ταβέρνας.

«Δεν μας καταδέχεσαι, κυρ-ποιητά μας;», συνέχισε εκείνος.

«Όχι, πώς...», ψέλλισα, «όμως έχω δουλειά. Συμπαθάτε με».

Το βροντερό γέλιο τους με τίναξε κι αναγκάστηκα να κάνω ένα μικρό, ασταθές, σαν μεθυσμένο, βήμα για να ισορροπή-

σω. Με εξέπληττε ακόμη ο χλευασμός τους, λες και κάθε φορά που με περιέπαιζαν για την ποίησή μου θα ήταν σίγουρα η τελευταία. Για κείνους κάθε φορά ήταν κι η πρώτη.

«Έλα, Θεστορίδη. Έλα κάτσε μαζί μας να πεις κανένα τραγουδάκι να κατέβει καλύτερα το κρασί».

Ο Υψήνορας, που το υπόλοιπο ασκέρι λόγαγε για αρχηγό. Ο λόγος του, διαταγή τους.

Πλησίασα το τραπέζι τους. Με κρατημένη την ανάσα μου, κάθισα στο σκαμνί που τράβηξε δίπλα του ο Υψήνορας. Κάτι υγρό νότισε τον μανδύα μου.

«Πες, Θεστορίδη, τι τραγουδάς αυτό τον καιρό; Κάτι για τα κατορθώματά μας επιτέλους;», με ρώτησε ο Υψήνορας, χτυπώντας με στην πλάτη.

Όταν επανήλθε ο αέρας στα πνευμόνια μου κι οι λέξεις στον νου μου, είπα:

«Τα κατορθώματά σας είναι ποίηση από μόνα τους, γενναίε Υψήνορα. Πώς να τα ομορφύνουν οι δικές μου λέξεις; Πώς να χωρέσει τέτοιο μεγαλείο σε στιχάκια μια σταλιά; Αλήθεια, πότε επιστρέψατε;».

Αν ήξερα ότι είχαν ξαμοληθεί πάλι στην πόλη, θα είχα φροντίσει να κρυφτώ.

«Έχουμε μια βδομάδα, αλλά πρώτη φορά βγαίνουμε απ' το σπίτι. Μας ξεζούμισαν οι γυναίκες», ογκάνισε ο Αγάστροφος προκαλώντας νέους ζωώδεις ήχους κι απ' τους υπόλοιπους.

«Τι νέα μάς φέρνετε απ' το τελευταίο ταξίδι σας, άρχοντά μου;».

Θα έπαυαν να ασχολούνται μαζί μου, έστω και για λίγο, μόνο αν άρχιζαν να κοκορεύονται για τους εαυτούς τους.

«Η θάλασσα, Θεστορίδη, είναι η πατρίδα μας, η γυναίκα

μας, η παλλακίδα μας, η βρεφική μας κούνια και το νεκροκρέβατό μας».

Του είχα ζητήσει νέα κι εκείνος με ακατάσχετη προθυμία μού προσέφερε ποίηση της σειράς. Οι υπόλοιποι σώπασαν και κρεμάστηκαν απ' τα χείλια του λες κι άκουγαν τον ίδιο τον Απόλλωνα. Όχι πως θ' αναγνώριζαν τον Απόλλωνα αν εμφανιζόταν μπροστά τους, τους κοπανούσε στα χοντροκέφαλά τους με τη λύρα κι ύστερα πετούσε μακριά φωτεινότερος κι απ' τον ήλιο. Ο Υψήγορας ενθαρρύνθηκε από τα βλέμματα του ακροατηρίου του.

«Τα πελαγόδρομα πλοία μας είναι τα κορμιά μας. Κουπιά τ' αντρειωμένα χέρια μας και σκαρμοί οι γροθιές μας».

Δυο-τρεις χτύπησαν τα χέρια στο τραπέζι επιδοκιμαστικά κι όλοι τους γόγγυξαν ταυτόχρονα σαν χορός χοίρων.

«Έχεις νιώσει τον ήλιο να καίει τ' αλμυρόδερμά σου και τον ιδρώτα να χαράζει το πρόσωπό σου, Θεστορίδη;».

Δεν περίμενε απάντηση κι έτσι κι εγώ δεν έβγαλα μιλιά.

«Τούτος 'δώ κρύβεται απ' τον ήλιο και τον χειμώνα», είπε κάποιος τον οποίο δεν είχα ποτέ μου ξαναδεί, αλλά οι βασανιστές έτσι αισθάνονται τα θύματά τους, σαν δικούς τους ανθρώπους.

Έσκασαν όλοι πάλι στα γέλια. Χαμογέλασα κι εγώ, λες και το αστείο είχε γίνει σε βάρος κάποιου άλλου, αλλά παρέμεινα σιωπηλός και κοίταξα τον Υψήγορα στα μάτια σα ν' ανυπομονούσα ν' ακούσω τη συνέχεια. Εκείνος άλλο που δεν ήθελε.

«Μαζί με τα μπράτσα και το στήθος σου πυρακτώνεται κι ο νους σου. Τα δέντρα στις ράχες της ακτής μεταμορφώνονται σε κόρες όμορφες που τραγουδούν και χορεύουν σαν προικισμένες απ' τον Δία τον ίδιο. Τα κύματα ορθώνονται σα γίγαντες που

θέλουν γλυκομίλητα να τους ζυγώσεις, και μια λάθος κουβέντα αν τυχόν και πεις, σ' αρπάζουν και σε λιώνουν μ' ένα τους χτύπημα. Ο αφρός της θάλασσας περιδινείται σα γυναίκα παρατημένη που σε στριφογυρίζει και με παρακάλια σ' ικετεύει κοντά σου να την ξαναπάρεις, κι αν αρνηθείς, με βία σε σέρνει στον βυθό και κρατά το κουφάρι σου για φίλο κι εραστή της».

Αναρωτήθηκα αν τα λογικά του τα είχε χάσει πριν πρωτοβγεί στο πέλαγος ή είχε κάνει η θάλασσα το κακό.

«Κι αφού γλιτώσατε απ' τα δεινά και τα τέρατα, πού σας έφτασαν τα πελαγόδρομα κορμιά σας;».

Ίσως θα έπρεπε να έχω αραιώσει με λίγο νερό το τεράστιο κρασοπότηρο κοροϊδίας που τον κέρασα. Το βλέμμα του αγρίεψε.

«Στη Δύση, Θεστορίδη. Σε χώματα ημιπάρθενα, που τα πατούν άνθρωποι καλόψυχοι αλλά με τρόπους βάρβαρους κι αρχαίους».

«Χώματα που έχουν πια ξεπαρθενέψει άνθρωποι με τρόπους ευγενείς και σύγχρονους».

Κι άλλο άγριο βλέμμα.

«Το τελευταίο μας ταξίδι ήταν το τρίτο. Κάθε φορά κάτι καινούργιο ανακαλύπτουμε και φέρνουμε τα φώτα της Ιωνίας σ' όλο και περισσότερους νέους λαούς».

Και γι' αντάλλαγμα έπαιρναν μισοτιμής τις σοδειές των καλόψυχων βαρβάρων κι έκαναν συμφωνίες να μπαινοβγαίνουν φορτωμένοι εμπορεύματα στα λιμάνια τους χωρίς αντίτιμο. Γι' αυτό κι οι ξακουστές πεντηκόντοροι και τα συχνά ταξίδια πέρα απ' την Ελλάδα κι όσο πιο δυτικά τούς έφτανε το κύμα. Τα συμφέροντα των εμπόρων της Φώκαιας κόμιζαν, όχι τα φώτα της.

Για άλλη μια φορά το σοφότερο θα ήταν να κρατηθώ. Για άλλη μια φορά δεν κρατήθηκα.

«Ελπίζω τα φώτα ν' άντεξαν στους αέρηδες».

Γύρισε αργά και με κοίταξε στα μάτια. Έφερε το χέρι του στον ώμο μου και μ' έσφιξε. Αναψοκοκκίνισα λίγο από ντροπή για τον πόνο που μου προκάλεσε και λίγο από φόβο, κι αυτό μ' έκανε να ντραπώ ακόμη περισσότερο και κοκκίνισα κι άλλο. Αισθάνθηκα να φουντώνουν στον λαιμό μου τα πορφυρά μπαλώματα που εμφανίζονταν κάθε φορά που ένιωθα εκτεθειμένος, όπως όταν απήγγελλα τα ποιήματά μου στην πλατεία ή όταν, στα προπετή νιάτα μου, πετούσα ερωτικούς στίχους σε καμιά όμορφη κόρη στον πηγαιμό της για τη βρύση με μια κανάτα στον ώμο κι εκείνη, στο άκουσμα της φωνής μου, άνοιγε το βήμα της. Προσπάθησα με όλες μου τις δυνάμεις να αντέξω το διαπεραστικό του βλέμμα αλλά απέτυχα. Χαμήλωσα τα μάτια κι εκείνος μυρίστηκε αίμα.

«Δεν σε φέραμε στο τραπέζι μας και δεν σε κερνάμε το κρασί μας», είπε δείχνοντας το κύπελλό μου που ήταν ακόμη στεγνό, «για να μιλήσουμε για εμάς και τα ταξίδια μας. Εσύ εμάς να τέρψεις σε καλέσαμε. Αυτή είναι η δουλειά σου».

«Το κάλεσμά μου, άρχοντά μου, είναι να φέρνω τα λόγια που μου ψιθυρίζει η θεά στους κακορίζικους θνητούς, που γνωρίζουν μόνο δυστυχία και κακουχία και, για να βρουν κι αυτοί λίγη ησυχία, διψούν ν' ακούσουν πως τα βάσανά τους έχουν ομορφιά και νόημα».

«Φαίνεται πως η θεά είναι πολύ σφιχτοχέρα μαζί σου, Θεστορίδη», πετάχτηκε ο Ελπήνορας κι όλοι κάγχασαν.

«Ποιος είμαι 'γώ που θα πω στη θεά πότε να μου εμπιστευθεί τη σοφία της και τη γλύκα των λόγων της».

«Και σου 'χει εμφανιστεί καθόλου τελευταία;», ρώτησε σοβαρά ο Υψήνορας.

«Στις αραιές επισκέψεις της μου δίνει λίγη απ'τη φώτισή της».

Τη σιωπή του την πήρα για προσταγή να συνεχίσω.

«Όταν αγριεύει η θάλασσα, σκορπάει τα κορμιά και τις ψυχές γενναίων ανδρών. Σαν όμως γαληνεύει, χαρίζει ειρήνη κι αγαλλίαση και στον πιο τρικυμισμένο νοῦ. Ο έρωτας όμως, άρχοντά μου, ταράζει και την πιο ακύμαντη ζωή και περνάει ο ερωτευμένος κάθε στιγμή της μέρας του και τις μακρές κι ανύπνωτες νύχτες του βασανισμένος. Γιατί κι οι λύπες του έρωτα μαρτύριο κι οι χαρές του το ίδιο».

Ούτ' ευχαρίστηση ούτ' αποδοκιμασία στα μάτια του.

«Τ' άγγιγμα της Αφροδίτης πληγή που καίει μα και κανείς δεν μπορεί να κρυφτεί της θεάς. Δείξε μου εσύ, άρχοντά μου, έναν άνδρα που να πάτησε τη γη και να μην αργοέλιωσε από έρωτα. Ποια άλλη μπορεί να 'ναι η αποστολή του ποιητή απ' το να τραγουδήσει μian τέτοια αναπότρεπτη καταστροφή;».

Μερικοί από τους αγροίκους είχαν πάψει και παρακολουθούσαν, σαν κάτι να τους έλεγαν τα λόγια μου. Δεν τόλμησαν όμως να πουν τίποτε απ' τον φόβο του Υψήνορα, που με κοιτούσε ακόμη σιωπηλός.

«Αυτό τον καιρό, λοιπόν, καταστρώνω ένα τραγούδι για την αγάπη δύο νέων...».

«Πού είναι αυτοί οι νέοι;», ρώτησε ο Αγάστροφος.

«Στην Αθήνα. Για την αγάπη, όπως έλεγα, δύο νέων...».

«Πώς λέγονται;».

Πάλι ο Αγάστροφος.

«Αγαθοκλής και Εριτίμη», είπα ενοχλημένος.

Ο Υψήνορας τούς έγενεψε να σιωπήσουν.

«Ο Αγαθοκλής συναντά την Εριτίμη στην αγορά. Θαμπώνεται από την ομορφιά της μα κι εκείνη ξέρει απ' την πρώτη ματιά πως είναι γραφτό να ζήσουν και να γεράσουν μαζί. Αλίμονο, όμως! Χάνονται στο πλήθος. Για τριάντα μέρες και τριάντα νύχτες ψάχνει ο Αγαθοκλής την Εριτίμη σ' όλη την πόλη. Μαθαίνει πως έφυγε με την οικογένειά της στα Μέγαρα, γιατί πήρε τον πατέρα της στη δούλεψή του ο Θέρσιος, άνθρωπος κακόβουλος και μοχθηρός. Πίσω απ' την πλάτη της γυναίκας του, της πιστής κι υπομονετικής Ευλαλίας, ο Θέρσιος αναγκάζει την Εριτίμη να γίνει ερωμένη του με τη βία και απειλώντας την πως, αν δεν του κάνει τα ανήθικα χατίρια του, θα πετάξει εκείνην και την οικογένειά της στον δρόμο. Ο Αγαθοκλής βρίσκει την Εριτίμη. Εκείνη δεν του μαρτυράει τίποτε, μόνο τού λέει ψέματα πως αγαπάει τον Θέρσιο και του ζητά να φύγει. Ο Αγαθοκλής την πιστεύει κι αποφασίζει με βαριά καρδιά να χαθεί απ' τη ζωή της. Το βράδυ πριν φύγει απ' τα Μέγαρα πηγαίνει στο αρχοντικό του Θέρσιου και παραμονεύει μήπως και δει την αγαπημένη του για τελευταία φορά, έστω κι από μακριά. Αυτό που βλέπει είναι τον Θέρσιο να κλέβει με τη βία την τιμή της Εριτίμης».

Μέχρις εκεί είχα σχεδιάσει την ιστορία. Εκείνοι περίμεναν ένα τέλος. Έπρεπε να σκεφτώ γρήγορα κάτι που θα τους ικανοποιούσε.

«Ο Αγαθοκλής πετάγεται από τον κρυψώνα του και με λεπίδα φρεσκακονισμένη σκοτώνει τον βασανιστή της Εριτίμης. Προσπαθεί να την πείσει να φύγουν μαζί για τόπους μακρινούς, εδώ στα δικά μας μέρη, όπου δεν θα τους βρει κανείς και θα μπορέσουν να φτάσουν μαζί σε βαθιά γεράματα. Εκείνη αρνείται. Είναι καθήκον της να μείνει να φροντίσει τους γονείς

της και την Ευλαλία, που θα είναι τώρα μονάχη της, χήρα και αξιολύπητη. Ο Αγαθοκλής κινάει για τη Σμύρνη με τους άντρες του σκοτωμένου Θέρσιου στο κατόπι του. Στον πηγαϊμό σκοτώνει ένα τεράστιο φίδι, που τρομοκρατεί την Ελευσίνα, και μαζί σώζει τον Μιλήσιο άρχοντα Γλαύκο, που έχει έρθει στην Ελλάδα να γυρέψει την παλιά αγαπημένη του, που του την είχαν κλέψει πριν από χρόνια. Όταν οι άνθρωποι του Θέρσιου βρίσκουν τον Αγαθοκλή, ο Γλαύκος βάζει τα πρωτοπαλικάρα του, όλοι γενναίοι Φωκαείς, και τους ξεπαστρεύουν. Ανακρίνοντας έναν από τους άνδρες του Θέρσιου καθώς ψυχορραγεί, ο Γλαύκος συμπεραίνει πως η χαμένη αγαπημένη του δεν είναι άλλη απ' την Ευλαλία. Ο Αγαθοκλής κι ο Γλαύκος κινούν μαζί για τα Μέγαρα. Η Ευλαλία συμφωνεί ν' ακολουθήσει τον Γλαύκο στη Μίλητο αφού πρώτα δωρίζει το σπίτι και τα περιβόλια του Θέρσιου στην Εριτίμη και τον Αγαθοκλή».

«Και ποιο είναι το νόημα της ιστορίας, Θεστορίδη;», ρώτησε ο Υψήνορας.

«Μα πως ο έρωτας, αθάνατος κι ισχυρότερος από κάθε ξίφος, κινεί το χέρι μας και την ψυχή μας. Όποιος καταλάβει την αγάπη, ορίζει τον κόσμο όλο».

Η κούπα μου απογειώθηκε και κατέληξε χίλια πήλινα κομμάτια στο πάτωμα όταν η ορμητική γροθιά του τράνταξε το τραπέζι. Μέχρι κι ο Αγάστροφος πετάχτηκε λίγο με έκπληξη και στιγμιαίο τρόμο.

«Ανοησίες. Ανοησίες. Ανοησίες!».

Ο εκνευρισμός του ήταν τέτοιος, που δεν μπορούσε να αρθρώσει άλλη λέξη.

«Και τι, δηλαδή, είναι η ανδρεία; Η αγάπη για την πατρίδα; Ο νόστος; Η αφοσίωση στους θεούς;».

«Άρχοντά μου...», ψέλλισα.

«Σιωπή, αναιδέστατε! Πώς τολμάς να ονομάζεις ποιητής; Η ποίηση, γελοίο υποκείμενο, υμνεί τα ανώτερα αισθήματα. Παίρνει άνδρες αγαθούς και τους κάνει άριστους θυμίζοντάς τους το καθήκον τους, τη θέση τους. Εσύ μιλάς για πράγματα ευτελή, για τις φτηνές ορμές της σάρκας, γι' ανθρώπους σκλαβωμένους, με ζωές εφήμερες, φτωχές. Είναι ντροπή ν' ακούν οι Φωκαείς, οι γυναίκες μας και τα παιδιά μας, τους ύμνους σου στην προστυχιά».

«Δεν είναι έτσι, Υψηλόρα».

«Σιωπή, αχρείε!».

Η κραυγή του πρέπει να ακούστηκε μέχρι το σπίτι μου, δέκα δρόμους μακριά.

«Ός εδώ, ποταπέ. Θα αλλάξεις πορεία θες δεν θες. Θ' αρχίσεις να μιλάς γι' αυτά που πρέπει να μιλάς».

«Μα, η θεά...».

«Μην πιάνεις τη θεά στο στόμα σου. Θα το πω μια φορά και δεν θα το ξαναπώ. Αν δεν συνθέσεις πραγματική ποίηση, θα πάψεις να λέγεις ποιητής. Δεν θα σε συντηρεί η Φώκαια για να την ευτελίζεις. Κι όταν πάψεις να λέγεις ποιητής, θα σου βρω εγώ κάτι άλλο να κάνεις».

«Σαν τι άλλο;», μουρμούρισα.

«Θα έρθεις μαζί μας».

«Μαζί σας πού;».

«Στη θάλασσα».

Το ασκέρι εξερράγη σε ιαχές ενθουσιασμού.

«Μα, άρχοντά μου, εγώ δεν την ξέρω τη θάλασσα. Βάρος θα σας είμαι».

«Οι ανάγκες στο πλοίο είναι πολλές και τα χέρια των πραγ-

ματικών ανδρών δεν μπορούν ν' αφήσουν τα κουπιά. Κάτι θα βρεθεί για έναν μαλθακό τεμπέλη σαν και σένα».

«Θέλει τρίψιμο το κατάστρωμα, ποιητάκο», φώναξε ο Αγάστροφος και μαζί με τις λέξεις έφτυσε και κάμποσα ψίχουλα.

«Και τα βράδια θα χρειαζόμαστε κάποιον να μας χορεύει», πετάχτηκε πάλι εκείνος ο άγνωστός μου.

«Και μετά τον χορό, άλλη εξυπηρέτηση», φώναξε ο Δίφιλος, ο ασχημότερος όλων τους, κι έσταξαν σάλια απ' την άκρη των παραμορφωμένων χειλιών του.

Γέλια. Γέλια, γέλια, γέλια. Εκτός, πάλι, από τον Υψηνόρα.

«Άκουσέ με καλά, Θεστορίδη. Έχεις διορία μέχρι ν' ανοίξει πάλι ο καιρός και να φύγουμε για το επόμενο ταξίδι. Θα συνθέσεις ένα ποίημα ηρωικό που θα δοξάζει τη Φώκαια και τους άνδρες της. Θα ξεκινάει απ' την αρχή και θα φτάνει έως τις μακρινές ακτές που μας βγάζουν οι περιηγήσεις μας. Θα μιλάει για τη γενναιότητά μας, την ομορφιά των γυναικών μας, την καρπερή μας γη και την ευλογημένη θάλασσα. Θα το απαγγείλεις μπροστά σε όλους τους Φωκαείς σε πέντε γεμάτα φεγγάρια. Εγώ και τούτοι εδώ οι άνδρες θα κρίνουμε όσα μας πεις. Αν είναι αντάξιά μας, θα μείνεις στη Φώκαια και θα συνεχίσεις να κάνεις τον ποιητή. Αν όχι, θα κρατάς συντροφιά τα βράδια στον Δίφιλο στην πεντηκόντορο».

Κοίταξα τριγύρω και μέσα στους βρυχηθμούς και τις κραυγές είδα να αιωρείται η σιωπή των υπόλοιπων πελατών, που είχαν στραφεί προς το μέρος μας. Η Αλκίπη είχε μείνει με την κουτάλα βυθισμένη στο κροντήρι στο ένα χέρι και μια κανάτα στο άλλο. Ο Ερμογένης κι ο Κεφαλίωνας, καθισμένοι στην άλλη άκρη της ταβέρνας, με κοιτούσαν με οίκτο. Δυο νέοι, μάλλον ταξιδιώτες, χαμήλωσαν τα μάτια μόλις το βλέμμα τους

συνάντησε το δικό μου στον υγρό αέρα. Οι αγροίκοι γελούσαν και κουτουλιούνταν και χτυπούσαν ο ένας την πλάτη του άλλου ξανά και ξανά κι όλο και πιο δυνατά.

Ο κόσμος γύρω μου άλλαξε ρυθμό κι όλα άρχισαν να συμβαίνουν πιο αργά. Είδα κάθε μυ τους να συσφίγγεται, κάθε πόρο του δέρματός τους να διαστέλλεται, τις αμυγδαλές τους να ταλαντεύονται σε κάθε κραυγή, τις σταγόνες του ιδρώτα τους να ξεπηδούν σε κάθε χτύπημα στις πλάτες τους, να αιωρούνται για λίγο λες και δεν αποφάσιζαν να προσγειωθούν, κι ύστερα να αναπηδούν στιγμιαία στα υπόλοιπα υγρά που πλημμύριζαν το πάτωμα πριν αναμειχθούν για τα καλά μαζί τους.

Είχαν διψάσει τα άλογα της Σελήνης και ξεκαβαλίκεψε η θεά να τα δροσίσει; Ποιο να ήταν το νόημα αυτής της ξαφνικής και αναπάντεχης βραδύτητας; Γιατί συνέπεσε με τη διαταγή του Υψηνορα και την απειλή πως θα με έκαναν ούτε λίγο ούτε πολύ σκλάβο στα σαπιοκάραβά τους αν δεν έγραφα αυτά που ήθελε εκείνος; Κάτι είχε τελειώσει και κάτι άλλο ξεκινούσε εκείνη τη στιγμή μα δεν ήμουν ακόμη σε θέση να συλλάβω τι.

Η φωνή του Υψηνορα επανέφερε τον χρόνο στον συνηθισμένο του ρυθμό.

«Σήκω φύγε τώρα απ' το τραπέζι μας και μη μας σκοτίζεις άλλο. Όπως είπαμε... Πέντε φεγγάρια. Αν δεν ακούσουμε αυτό που πρέπει κι επιθυμούμε ν' ακούσουμε, φεύγεις ταξίδι μακρινό».

Σηκώθηκα με μια ανεπαίσθητη υπόκλιση. Τώρα βρισκόμουν μπροστά σε νέο αδιέξοδο. Εάν έφευγα απ' την ταβέρνα με το κεφάλι χαμηλωμένο, η ήττα μου θα ήταν ολοκληρωτική. Εάν καθόμουν μόνος, δεν θα ήμουν πια ο μοναχικός ποιητής

που εντρυφεί στην ποίησή του παρά το θορυβώδες και πεζό περιβάλλον του αλλά ένας εξευτελισμένος απατεώνας που έπινε για να πνίξει τη ντροπή του στο κρασί προσπαθώντας να βρει οδό διαφυγής από τη δυσχέρεια που τον είχαν βυθίσει οι καλύτεροί του.

Μ' έβγαλαν απ' τη δύσκολη θέση ο Ερμογένης κι ο Κεφαλίωνας. Μου έγενεψαν να τους συντροφέψω στο τραπέζι τους.

Καθισμένος με τους άνδρες του σε μικρή απόσταση από το τραπέζι του Υψήνορα είχε παρακολουθήσει όλη τη σκηνή ο Ικετάονας. Το προβληματισμένο βλέμμα του έγινε καθησυχαστικό όταν γύρισε και με κοίταξε. Αρχοντογεννημένος κι εκείνος, είχε στη δούλεψή του πολλούς Φωκαείς που καλλιεργούσαν τα χωράφια του και κρατούσαν τα ζώα του. Γι' αυτό είχε τον σεβασμό όλων, αλλά και γιατί ήταν πάντα λιγόλογος και μετρημένος. Κανείς, βέβαια, δεν γελιόταν πως δεν θεωρούσε κι ο Ικετάονας, όπως κι ο Υψήνορας, τον εαυτό του ηγέτη της πόλης, αλλά εκείνος τουλάχιστον δεν ήταν χοντροκομμένος. Έγενευσα κι εγώ με τον σεβασμό στον οποίον ήταν μαθημένος και πλησίασα τον Ερμογένη και τον Κεφαλίωνα.

«Κάθισε, Θεστορίδη», είπε ο Ερμογένης και μου προσέφερε ένα σκαμνί με την πλάτη γυρισμένη στα κτήνη.

«Έμπλεξες», είπε ο Κεφαλίωνας πριν καλά καλά καθίσω.

«Αντί να κάνεις την ταραχή μου πανικό, τι θα 'λεγες να με βοηθήσεις να βρω μια λύση;», απάντησα.

«Δεν έπρεπε να τον εξοργίσεις με τις συνηθισμένες εξυπνάδες σου. Δεν τον ξέρεις; Τον σαρκασμό τον παίρνει για προσβολή», είπε ο Ερμογένης.

«Ό,τι και να 'λεγα, πάλι την ίδια κατάληξη θα είχα. Αφορμή έψαχνε κι αργά ή γρήγορα θα την έβρισκε».

«Γιατί έτσι».

«Έχουμε προηγούμενα».

«Τι προηγούμενα; Ένα ένα θα μας τα βγάλεις, Θεστορίδη;»,
είπε ο Κεφαλίωνας μασουλώντας ένα καρύδι.

«Την περασμένη άνοιξη, λίγες μέρες πριν ξεδέσουν και φύ-
γουν πάλι για τη Δύση, ήρθε και με βρήκε».

«Και γιατί γύρευε εσένα ο Υψηνορας;», ρώτησε ο Ερμογέν-
νης.

«Ζήτησε τη γνώμη μου για ένα ποίημά του».

«Ποίημα ο Υψηνορας;», ρώτησε ο Κεφαλίωνας μ' ένα ίχνος
θαυμασμού.

«Η ξιπασιά του είναι απύθμενη».

«Εσένα σε χλευάζει όπου βρεθεί κι όπου σταθεί, κι αυτός
και οι παρατρεχάμενοί του, κι ήρθε να σου τραγουδήσει;», είπε
ο Κεφαλίωνας, επιδεικνύοντας για άλλη μια φορά το χάρισμα
του να κάνει τον δυστυχή δυστυχέστερο.

«Είμαι ο μόνος ποιητής στην πόλη».

«Υπάρχει κι ο Δημόδοκος», είπε ο Ερμογένης.

«Ο γερο-Δημόδοκος τις περισσότερες μέρες νομίζει πως
είναι αετός και τρέχει στους αγρούς φτερουγίζοντας τα χέρια
του προσδοκώντας ν' απογειωθεί».

Ο Δημόδοκος ήταν επίσης, κι αυτή μου την ασεβή γνώμη
δεν θα τολμούσα να τη μοιραστώ με κανέναν, ποιητής μιας
άλλης εποχής. Δεν είχε καταφέρει να προσαρμοστεί στους
νέους καιρούς που απαιτούσαν διαρκώς νέες ιστορίες κι όχι
τα ίδια τα παλιά, αυτά που γνώριζαν όλοι απ' άκρη σ' άκρη,
αναμασημένα, όσο όμορφα και μ' όση τέχνη κι αν τα ραψω-
δούσε κανείς.

«Και λοιπόν; Τι έγινε;», ρώτησε ο Κεφαλίωνας.

«Το ποίημα ήταν κάκιστο».

«Αυτό είπες και στον Υψηνόρα;», είπε ο Ερμογένης.

«Πώς να του πω ψέματα; Είναι καθήκον μου να μην επιτρέψω την κακοποίηση της ποίησης. Έπρεπε άλλωστε να τον σώσω από τον ίδιο του τον εαυτό και τις ψευδαισθήσεις του».

«Αυτό σου 'πε κι εκείνος πριν λίγο», είπε ο Κεφαλίωνας.

Τον κεραυνοβόλησα με μια αυστηρή ματιά κι εκείνος σήκωσε τα χέρια απολογητικά.

«Του είπα πως οι σίχοι του τραγουδιούνταν με μεγάλη δυσκολία, πως οι λέξεις ήταν σαν βράχια που ανταριάζουν το νερό του ποταμού που αλλιώς θα έρρεε γλυκά και γαλήνια, πως ακόμη και οι πιο καλοϋφασμένοι σίχοι δεν θα ομόρφαιναν την ιστορία – για κάτι πλοία και ήρωες τραγουδούσε ασφαλώς. Το πήρε άσχημα. Στην αρχή φάνηκε στεναχωρημένος και τον λυπήθηκα. Γρήγορα όμως η θλίψη έδωσε τη θέση της στον θυμό κι ο δικός μου οίκτος στον φόβο. Η ματιά του και η σιωπή του μαρτυρούσαν πως είχε θιγεί. Πήγα να μετριάσω λίγο την οργή του και του είπα να ξαναδουλέψει το ποίημα όσο θα έλειπε και να μου το ξαναφέρει. Το μόνο που ξεστομίσει πριν φύγει ήταν πως να μην ανησυχώ και θα μ' έβρισκε σίγουρα στην επιστροφή του και να τον περιμένω. Όλο αυτό τον καιρό δεν πρέπει να είχε άλλο στον νου του παρά μόνο πώς θα μου κάνει κακό. Είναι τέτοια η ψυχή του, που η προσδοκία της εκδίκησης θα τον κρατούσε αγαλλιασμένο παρά τις κακουχίες. Απ' την ώρα που έφυγε, είχα μία ανησυχία κάθε φορά που θυμόμουν το επεισόδιο. Και, δεν θα σας πω ψέματα, δεν ήταν λίγες οι φορές που έκλεινα τα μάτια μου και φανταζόμουν να τους καταπίνει η θάλασσα και να κάνουν παρέα στον Ποσειδώνα».

Είχα σκοπό να συνεχίσω ξεστομίζοντας φοβερές κατάρες για

να ξεθυμάνει ο πανικός μου, αλλά είδα την Αλκίππη να πλησιάζει και μέλωσα. Ήταν αφόρητα άδικο μια γυναίκα τόσο όμορφη να ταλαιπωρείται μέρα μπαίνει μέρα βγαίνει μέσα σ' εκείνον τον οχετό, περικυκλωμένη από πλάσματα κατώτερα της.

Κι όμως, έμενε ανέγγιχτη από τη βρόμα. Οι λαμπεροί της βόστρυχοι κυλούσαν στις παρειές της σαν το νερό της πηγής. Το δέρμα της, λευκό σαν το γάλα της Αμάλθειας, έλαμπε μέσα στο μισοσκόταδο. Τα μάτια της, καστανά και διαυγή σαν πευκόμελο, ζέσταιναν όπου στρέφονταν. Το στήθος της, με πείραζε που συνήθιζε να το αποκαλύπτει λίγο για να μαζεύει πελάτες, παλλόταν χαριτωμένα σε κάθε ζωηρό της βήμα.

«Είσαι καλά;», με ρώτησε.

«Για την ώρα καλά», απάντησα και τη συγκίνηση στη φωνή μου δεν την προκαλούσε το μαρτύριό μου αλλά το ενδιαφέρον που έδειχνε για μένα.

«Τι θα κάνεις;».

«Η θα εξαφανιστώ από προσώπου γης ή θα γράψω αυτό που μου ζητούν».

«Σκέφτεσαι ν' αφήσεις τη Φώκαια;», με ρώτησε κι η έκφρασή της θα μπορούσε να μαρτυρά είτε ενθουσιασμό είτε απογοήτευση.

«Θα έφευγα γρηγορότερα κι απ' τον άνεμο, αν μπορούσα. Εδώ δεν με καταλαβαίνει κανείς. Μα να πάω πού;».

Η Αλκίππη έστρεψε το βλέμμα της στην οροφή σα να 'ψαχνε να βρει τ' αστέρια. Όταν ξανακατέβασε το κεφάλι της, τα μάτια της ήταν το κόκκινο του ροδιού.

«Κι εγώ θέλω να φύγω. Αρκετά πια».

«Αν φύγεις εσύ, πού θα πηγαίνουμε να τρωγοπίνουμε εμείς;», είπε ο Κεφαλίωνας.

«Κι εμένα τι με νοιάζει; Να μαζευτείτε στα σπίτια σας», του απάντησε απότομα η Αλκίππη.

«Αφού δεν φεύγεις, λοιπόν, πρέπει να κάνεις ό,τι σε πρόσταξαν», απευθύνθηκε σ' εμένα ο Ερμογένης.

«Αυτό θα κάνω. Κι αυτό που θα γράψω θα είναι ένα αριστούργημα», είπα με βεβιασμένη αυτοπεποίθηση που προορισμό είχε να εντυπωσιάσει την Αλκίππη.

«Χωρίς αμφιβολία», συνέχισε ο Ερμογένης, «αλλά πρέπει κι εκείνοι να το βρουν αριστούργημα».

«Έτσι όπως θα υμνήσω τα ψευδοκατορθώματά τους, θα ευφρανθεί το δίχως άλλο η μαύρη τους καρδιά».

«Και γιατί είσαι βέβαιος πως θα σου πουν την αλήθεια; Μπορεί ο Υψήνορας να πει ψέματα πως το αριστούργημά σου δεν είναι αυτό που περίμενε και να σε φορτώσει στο πλοίο έτσι κι αλλιώς».

Ήταν τέτοια η πίστη μου στην ποιητική ικανότητά μου και τόσο μεγάλη η αφέλεια μου για την ειλικρίνεια ακόμη και του πιο εξόφθαλμα κακόψυχου, που είχα υποθέσει πως θα ήταν αδύνατο ο Υψήνορας να αρνηθεί το μεγαλείο της δημιουργίας μου.

Ο Ερμογένης όμως είχε δίκιο. Ο Υψήνορας ήταν ικανός για όλα. Είχε βαλθεί να με τιμωρήσει, μόνο και μόνο επειδή δεν είχε ο ίδιος το χάρισμα της ποίησης. Μόνο ένα πράγμα θα μπορούσε να τον περιορίσει, κι αυτό ήταν πως δεν έπρεπε να φανεί άδικος στα μάτια της πόλης. Η παρουσία της οικογένειας είχε πάει στον μεγάλο αδερφό του και γι' αυτόν δεν είχε περισσέψει τίποτε. Απ' το να κάνει τον υποτακτικό στον πρωτότοκο, προτιμούσε να κυνηγάει την τύχη του στο πέλαγος. Η ανάγκη, όμως, να κάνει τον αρχηγό δεν είχε εξαφανιστεί. Και δεν ήταν κρυφό στην πόλη

πως η φιλοδοξία του ήταν ακόμη μεγαλύτερη. Θα ήταν ευτυχής, αν μπορούσε να διαφεντεύει όλη τη Φώκαια.

Ίσως, λοιπόν, αυτό να ήταν και το μεγάλο του λάθος. Αν, όπως είχε απαιτήσει, το ποίημά μου διαβαζόταν σ' όλους τους Φωκαείς, στην πλατεία στην οποία είχα σταθεί κι απαγγείλει τόσες πολλές φορές στο παρελθόν, με κοκκινισμένα μάγουλα αλλά φωνή δυνατή και σταθερή, και τα λόγια μου μάγευαν το πλήθος, τότε τα χέρια του Υψηνορα θα ήταν δεμένα. Θα ήταν ασυγχώρητη αυθαιρεσία να μ' εξορίσει με το έτσι θέλω και να στερήσει την πόλη απ' την ευχαρίστηση που της έδινε η τέχνη μου. Είχα, λοιπόν, μιαν ελπίδα.

«Πρέπει να δουλέψω νυχθημερόν από τώρα και για πέντε φεγγάρια».

«Κι ο Αγαθοκλής με την Εριτίμη; Θα τους αφήσεις να κοιτάζονται αιώνια και μάταια στην αγορά των Αθηνών;», ρώτησε ο Κεφαλίωνας.

«Θα έρθει κι η σειρά τους».

«Να σ' αφήσουμε τότε, γιατί δεν έχεις καιρό για χάσιμο», είπε ο Ερμογένης κι έγνεψε στον Κεφαλίωνα να σηκωθεί.

Πλήρωσαν την Αλκίππη, τη χαιρέτησαν σεβαστικά, μου έδωσαν κι εμένα ένα παρηγορητικό κι ενθαρρυντικό χτύπημα στον ώμο κι έφυγαν.

Η Αλκίππη έμεινε στη θέση της. Η σκέψη πως της άρεσε η συντροφιά μου με αναστάτωσε ευχάριστα.

«Γιατί πάνε παντού μαζί αυτοί οι δύο;», με ρώτησε.

«Εσύ πες μου. Με τον καιρό έχουν αρχίσει και να μοιάζουν και τα πρόσωπά τους κι οι φωνές τους. Όσοι δεν τους ξέρουν καλά, αλλά φορές φορές ακόμη κι οι από καιρό οικείοι τους, δύσκολα ξεχωρίζουν ποιος είναι ποιος».

Για λίγο σωπάσαμε κι οι δύο και χαμηλώσαμε τα μάτια. Κάποιοι είχαν χαράξει γραμμές στο τραπέζι, τυχαία, όχι για να πουν κάτι αλλά ίσα ίσα για να πληγώσουν το ξύλο. Κυκλικές κηλίδες γλυκού κόκκινου κρασιού εκτείνονταν αλληλοτεμνόμενες σ' όλο το τραπέζι και δεν μπορούσα να ξεχωρίσω ποια ήταν η πρώτη και ποια η τελευταία, πού ξεκινούσαν και πού τελείωναν, σαν κάτι πεπερασμένο που όμως επαναλαμβάνεται αιώνια και μάταια. Αναρωτήθηκα πώς είναι να είσαι ένας απ' αυτούς τους κύκλους και να μην ξέρεις τη θέση σου στο μικρό σου κόσμο, να μην ξέρεις τι προηγείται και τι έπεται, να μην ξέρεις πως όλα αργά ή γρήγορα θα ξανασυμβούν.

«Στ' αλήθεια θέλεις να φύγεις απ' τη Φώκαια;», ρώτησα την Αλκίππη, κοιτώντας την όσο βαθύτερα στα μάτια μπορούσα.

«Κουράστηκα, Θεστοριδη. Αλλιώς την ήθελα τη ζωή μου. Ονειρευόμουν να ζω στη φύση, να κρατάω ζώα και να καλλιεργώ τη γη, να έχω έναν άνδρα να με προσέχει και να τον προσέχω. Το όνειρο γκρεμίστηκε όταν ο πατέρας μου μου ζήτησε απ' το νεκροκρέβατό του να κρατήσω την παλιοταβέρνα του. Και να 'μαι τώρα, κι εγώ δεν θυμάμαι πόσο καιρό, με τα νιάτα μου πνιγμένα μέσα στο κρασί και τις φωνές, τις βρισιές και τ' αγγίγματα των χοντρανθρώπων αυτής της πόλης. Αλλά και ν' αφήσω αυτήν τη ζωή δεν μπορώ. Η τιμή, βλέπεις, το σέβας για τον πατέρα, που ατύχησε να μην έχει γιους. Μπορεί να είμαι δακτυλοδεικτούμενη μια φορά που είμαι ταβερνιάρισσα, αλλά ελεύθερη κι ευτυχισμένη θα ήμουν χίλιες φορές ατιμασμένη».

«Έχεις κάνει σχέδια να φύγεις;».

«Όνειρα μόνο. Θα 'θελα να ζήσω σ' ένα νησί, που λίγοι το κατοικούν και λιγότεροι μπορούν να το πατήσουν. Να είμαι

στο βουνό αλλά να 'ναι κοντά η θάλασσα, να μυρίζω τον αέρα της και να μπορώ κάθε που το επιθυμώ να βρέχω τα πόδια μου στην ακτή. Τα βράδια να κοιτάζω το ηλιοβασίλεμα και να μη με νοιάζει αν σβήσω κι εγώ μαζί με τη μέρα γιατί θα είναι σα να 'χω γίνει ένα με την ομορφιά του τόπου».

«Γιατί μόνο όνειρα;», τη ρώτησα.

«Πώς θα ζήσω; Όσο σιχαμένοι κι αν είναι οι αγριάνθρωποι, χωρίς αυτούς θα πεινάσω. Αυτό δεν σε κρατάει κι εσένα;».

«Αυτό. Κι ότι κάθε τόπος έχει τον δικό του ποιητή. Παρείσακτος δεν χωρεί».

«Εκτός, βέβαια, αν ο παρείσακτος είναι ο μεγαλύτερος ποιητής της γενιάς του κι έχει συνθέσει ένα σπουδαίο έπος. Ας πούμε, ένα έπος για τον έρωτα δυο νέων».

Ήταν όταν πρόφερε τη λέξη «νέων» που άγγιξε το χέρι μου κάτω από το τραπέζι. Στην αρχή απογοητεύθηκα που δεν με είχε αγγίξει στο «έρωτα» –θα το προτιμούσα κάτι τόσο ξεκάθαρο– αλλά γρήγορα το ξανασκέφτηκα. Νέοι δεν ήμαστε, τα θαλερά χρόνια μας ήταν ήδη περασμένα. Σάμπως, όμως, η νεότητα κι ο έρωτας δεν είναι το ίδιο πράγμα; Όταν λοιπόν ξεκούρασε το χέρι της στο δικό μου σαν είπε «νέων», ήταν σα να 'κανε όταν είπε «έρωτα».

Αισθάνθηκε το χέρι μου να τρέμει και να υγραίνεται με κρύο ιδρώτα κι απομάκρυνε το δικό της. Αντί να το ξαναρπάξω, να το κρατήσω σφιχτά, να την οδηγήσω τρέχοντας έξω απ' την πόρτα του καπηλειού, να κάνουμε ένα άλμα και να βρεθούμε σε μια στιγμή σ' ένα αγρόκτημα στο πιο όμορφο νησί του κόσμου, είπα:

«Αυτό θα πρέπει να περιμένει. Τώρα έχω άλλα στο κεφάλι μου».

«Κρίμα».

«Όλα θα πάνε καλά», είπα με ελάχιστη πειστικότητα.

«Πρέπει να γυρίσω. Θα 'χουν στεγνώσει οι κούπες τους, κι αν δεν τις ξαναγεμίσω, θ' αρχίσουν τις κραυγές και τις χυδαιότητες», είπε εκείνη κι έφυγε με βιαστικά βήματα.

Άδραξα κι εγώ την ευκαιρία όσο ήταν απασχολημένοι οι αγριάνθρωποι με το κρασί που έρρεε μπροστά τους και τα στήθη της Αλκίππης, που τα έβλεπαν τέσσερα από το μεθύσι τους, και γλίστρησα σκυφτός έξω από την ταβέρνα.

Χαιρέτησα τον γερο-Θυμοίτη, που πουθενά αλλού δεν τον είχα δει ποτέ να κάθεται παρά σ' ένα σκαμνί στην είσοδο του σπιτιού του, από τα παλιά και μεγαλύτερα της Φώκαιας, χτισμένο πριν γεμίσει ο τόπος νιόφερτους. Με τα χρόνια κι όσο περισσότερες καινούργιες καλύβες εμφανίζονταν, σε σχήμα αβγού λες κι συμπιέζονταν από το στρίμωγμα, ο δρόμος είχε στενέψει τόσο κι η θύρα του Θυμοίτη είχε φτάσει τόσο κοντά σ' εκείνην της ταβέρνας, που ένα μεγαλύτερο βήμα να έκανε κανείς φεύγοντας απ' της Αλκίππης, θα βρισκόταν στο κρεβάτι του γέροντα.

«Καταραμένος να 'σαι κι εσύ μαζί με όλους τους κακούργους», ανταπέδωσε γενναιόδωρα τον ευγενικό χαιρετισμό μου.

Ποιος ξέρει γιατί έτρεφε τέτοιο μίσος για τους Φωκαείς, καλούς κακούς, νέους γέρους, άνδρες γυναίκες; Κάποτε μου είχε πει ο Δημόδοκος πως η γυναίκα του είχε χαθεί με τρόπο τραγικό κι ο Θυμοίτης θεωρούσε την πόλη υπαίτια. Ίσως να 'ταν έτσι· κι αν ήταν, τότε δίκαιος ο θυμός του.

Περπάτησα προσπαθώντας ν' αποφύγω τις λάσπες που είχε αφήσει η μεσημεριανή βροχή για να μη λερώσω περισσότερο

τα ήδη τρισάθλια πόδια μου. Περισσότερο μ' ένοιαζαν τα σανδάλια, γιατί άλλα δεν είχα.

Χαμένος μέσα στον λαβύρινθο της πόλης, εύκολα ξεχνούσε κανείς πόσο κοντά στη θάλασσα βρισκόταν. Άνοιξα το βήμα μου για να φτάσω όσο το δυνατόν γρηγορότερα στο παράπηγμα που ονόμαζα σπίτι.

Ένας ελάχιστος διάδρομος χώριζε την καλύβα μου από τη διπλανή. Καθώς τα κτίρια ήταν στο πιο υπερυψωμένο σημείο της πόλης και στα δυτικά της όρια, το άνοιγμα στο τέρμα του διαδρόμου ήταν σα ρωγμή, ένα ξάγναντο που πλαισίωνε σαν παράθυρο ένα ίχνος του πελάγους κι αποκάλυπτε έναν κόσμο πέρα από τη Φώκαια. Θα μπορούσα, αν ξεμυτούσα λιγάκι κι έστριβα το κεφάλι μου, γιατί ούτε λόγος για ολόκληρες περιτροφές μέσα στη στενωπό, να δω και το μικρό λιμάνι στον βορρά και το μεγάλο στον νότο, αλλά εκτεθειμένος στο κενό αισθανόμουν ίλιγγο, χώρια που προτιμούσα να ξεχάσω τα λιμάνια και να βλέπω μόνο τ' ανοιχτά.

Κάθε που χρειαζόμουν να θυμηθώ ή να ξεχάσω, σφηνωνόμουν πλαγίως στο στενό και με τη μύτη μου να αυλακώνει τον πλίνθινο τοίχο του γείτονα και τον πισινό μου να γδέρνεται από μυτερά κομμάτια πηλού που εξείχαν από τον δικό μου τοίχο, σερνόμουν βήμα βήμα ως το τέρμα. Γύριζα τότε το κεφάλι μου και, συμπιεσμένος μεταξύ των δύο τοίχων και με την πόλη πίσω μου, κοιτούσα για ώρα πολλή τον χαλύβδινο θόλο με τ' αστέρια να τρεμοπαίζουν, τα σύννεφα να ταξιδεύουν ανενόχλητα στον αιθέρα, το πέλαγος ν' ανοίγεται, πότε απειλητικά και πότε προστατευτικά. Ήμουν σαν κοτόπουλο που αντικρίζει για πρώτη φορά ό,τι το περιμένει έξω από τ' αβγό του με το πρώτο ράγισμα του κελύφους.

Εκεί κατευθύνθηκα αμέσως κι εκείνο το βράδυ. Η ανάμνηση του αγγίγματος της Αλκίππης είχε απορροφηθεί απ' όλο μου το σώμα. Μαρτυρούσε μια δειλή τρυφερότητα εκείνο το αγγίγμα. Ήταν, όμως, μαζί και μια παράκληση. Μου ζητούσε να μη φύγω χωρίς εκείνην. Εγώ ήμουν η μόνη της ελπίδα κι εκείνη παρούσα σε κάθε δικό μου όνειρο. Ένας μόνο τρόπος υπήρχε για να την κερδίσω, κι αυτός ήταν να της δώσω την ελπίδα της απόδρασης.

Ίσως η πρόκληση του Υψήνορα να μου έβγαινε τελικά σε καλό. Ίσως, αν με την ποίησή μου ημέρωνα τις ψυχές αυτών των σκυλιών της θάλασσας, να έχτιζα τέτοια φήμη που θα μου άνοιγε τις πύλες άλλων τόπων. Το ποίημα που μου παρήγγειλαν, λοιπόν, θα ήταν και ύμνος και αποχαιρετισμός στη Φώκεια.

Και τότε εμπνεύσθηκα και την πρώτη του λέξη, τον τίτλο: «Φωκαΐς».